

19.01.2026

Fundusze Europejskie

Edukacja obywatelska i gry dydaktyczne w szkołach - warsztaty dla nauczycieli

Szkolenie 2026

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundusze Europejskie

Moduł 2. Od pomysłu do działania - edukacja obywatelska w praktyce szkolnej

Prowadzące:

dr Marlena Piotrowska, mgr Olga Grajek

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Projekt społeczny jako element edukacji obywatelskiej w szkole

Projekt społeczny

- zaplanowane działanie realizowane przez grupy osób, instytucje lub organizacje pozarządowe
- celem projektu społecznego jest rozwiązanie jakiegoś problemu społecznego lub wprowadzenie pozytywnej zmiany w najbliższym otoczeniu
- uczą działania z innymi i na rzecz innych oraz rozwijają u uczestników takie umiejętności jak: współpraca, kreatywność, krytyczne myślenie, komunikacja i rozwiązywanie problemów

Jakie korzyści czerpią uczniowie z realizacji projektu społecznego?

- Biorą odpowiedzialność za własne działania - indywidualnie i zespołowo.
- Angażują się emocjonalnie w naukę, która zostaje w pamięci i przestaje być nudna.
- Budują partnerską relację z nauczycielem opartą na wsparciu, nie na ocenianiu.
- Uczą się pracy zespołowej: współdecydowania, podziału ról i budowania zaufania.
- Rozwijają komunikację: słuchanie, dialog, kompromis i jasne wyrażanie myśli.
- Rozwijają kreatywność i umiejętność rozwiązywania realnych problemów.
- Uczą się planowania, organizacji i odpowiedzialnego zarządzania czasem i zasobami.

Jakie korzyści czerpią uczniowie z realizacji projektu społecznego?

- Dostosowują cele do swoich możliwości, potrzeb i motywacji.
- Zdobywają wiedzę poprzez praktykę i realne doświadczenia.
- Uczą się samodzielności w decyzjach i działaniu, przygotowując się do dorosłości.
- Rozwijają wrażliwość społeczną oraz poczucie sprawczości i znaczenia.
- Dostrzegają wartość kompetencji i doświadczeń, nie tylko wiedzy teoretycznej.
- Poznają swoje mocne strony i obszary do rozwoju oraz różnorodność zespołu.
- Uczą się na błędach i sukcesach, samodzielnie oceniając swoje działania.

Dyskusja: Oczekiwania nauczycieli wobec uczniów i otoczenia zewnętrznego podczas realizowania projektów społecznych

Cechy dobrego projektu uczniowskiego:

- jasny, realny, zrozumiały i ważny dla wszystkich członków zespołu cel
- współtworzenie i samodzielność młodzieży
- wspólne ustalenie jasnych, zrozumiałych i optymalnych kryteriów
- pozwala zdobyć nową wiedzę i umiejętności
- jasny podział obowiązków
- publiczna prezentacja na zakończenie projektu

Przykłady projektów społecznych zrealizowanych w szkołach

"Pomocny Wnuczek 2022"

- Projekt został zrealizowany przez uczniów klasy 8 z PSP nr 24 w Radomiu
- Stworzenie ekologicznego wózka ze sklejki wodoodpornej zasilanego energią słoneczną, przeznaczonego do przewożenia zakupów dla seniorów.
- Projekt łączy naukę fizyki z realną potrzebą społeczną, promując odnawialne źródła energii i odpowiedzialne podejście do technologii.

"#MyWyOni"

- Całoroczna inicjatywa uczniów z Tarnowskich Gór
- Uczniowie regularnie identyfikują problemy swojego otoczenia i realizują m.in. zbiórki charytatywne, akcje na rzecz dzieci, zwierząt oraz Domu Samotnej Matki.
- Projekt łączy zaangażowanie społeczne z integracją szkolną, a jego ważnym elementem są zespołowe wyzwania i gra terenowa podsumowująca działania.

"Ratunku – dojrzewam!"

- Projekt uczennic ze Szkoły Podstawowej nr 162 w Łodzi
- Inicjatywa zakłada stworzenie w szkole „apteczek na dojrzewanie” z podstawowymi środkami higienicznymi oraz działania edukacyjne dotyczące menstruacji, dojrzewania i ubóstwa menstruacyjnego.
- Projekt ma na celu przełamywanie tabu, budowanie postawy zrozumienia oraz solidarności w całej społeczności szkolnej.

„Segreguję odpady - migam, ale się nie migam”

- Realizowany przez uczniów Szkoły Podstawowej nr 49 dla Dzieci Niedosłyszących w Gdyni.
- Projekt łączył wiedzę ekologiczną z praktycznym wykorzystaniem języka migowego, a jego realizacja obejmowała lekcje przyrody, warsztaty plastyczne i techniczne oraz nagranie filmów edukacyjnych.

"Torby dobroci"

- Realizowany przez uczniów liceum w Szczecinie.
- Celem projektu było dostarczenie pacjentom szpitali specjalnie zaprojektowanych i wykonanych przez uczniów torb, wypełnionych niezbędnymi artykułami higienicznymi.
- Poprzez ten projekt starali się wesprzeć pacjentów, którzy z różnych przyczyn nie są w stanie zdobyć niezbędnych artykułów higienicznych.

Przykłady projektów społecznych

- przygotowanie kącika relaksacyjnego w szkole;
- przygotowanie propozycji zmiany rozkładu miejskich autobusów dla władz miasta, uwzględniającą potrzeby młodzieży szkolnej;
- przeprowadzenie kampanii społecznej przeciwko dezinformacji;
- zorganizowanie gry terenowej śladami chronionych gatunków w okolicy;
- przeprowadzenie kampanii proekologicznej (np. sprzątanie okolicy);
- zorganizowanie zbiórki dla potrzebujących (np. żywności, ubrań).

**Co jest potrzebne podczas
realizowania projektu społecznego?**

Etapy realizacji projektu społecznego w szkole

Etapy realizacji projektu społecznego:

- etap inicjacji
- etap planowania
- etap realizacji
- etap podsumowania

(Krajewska, 2020, s. 15-34)

Etap inicjacji:

- uczniowie poznają i analizują problemy społeczne;
- wspólnie identyfikują potrzeby danej społeczności;
- wybierają obszar wymagający działania;
- formułują pomysł na projekt;
- następuje dobór zespołów i wstępne określenie oczekiwanych efektów.

Diagnoza potrzeb i problemów

- Proces rozpoznania i opisania najważniejszych trudności, braków oraz oczekiwań danej grupy lub społeczności.
- Jej celem jest zrozumienie, z jakimi wyzwaniami mierzą się odbiorcy i jakie realne potrzeby nie są obecnie zaspokojone.
- Diagnoza stanowi punkt wyjścia do planowania działań, projektów lub interwencji, które mają być adekwatne do rzeczywistych warunków i problemów.

Przykładowe techniki wykorzystywane do diagnozy

- ankiety
- wywiady grupowe
- wywiady indywidualne
- analiza danych zastanych
- ściany opinii
- spacery badawcze
- dyskusje panelowe

Diagnoza potrzeb i problemów - ćwiczenie

Etap planowania:

- uczniowie planują działania projektowe: określają cele projektu, grupę odbiorców, sposoby działania oraz potrzebne zasoby (czasowe, organizacyjne, materialne);
- tworzą harmonogram;
- dzielą zadania w zespole;
- planują budżet.

Etap realizacji:

- uczniowie realizują zaplanowane działania;
- współpracują ze sobą oraz z partnerami zewnętrznymi np. instytucjami, mediami, organizacjami;
- uczą się działania zespołowego i reagowania na pojawiające się wyzwania.

Etap podsumowania:

- projekt zostaje zakończony poprzez ewaluację działań: ocenę osiągniętych celów, analizę efektów oraz sformułowanie wniosków na przyszłość;
- uczniowie prezentują rezultaty swojej pracy, dzielą się doświadczeniami;
- zastanawiają się nad możliwością kontynuacji lub rozwinięcia działań.

Projekt społeczny w praktyce - ćwiczenie

Projekt społeczny w praktyce - ćwiczenie

- Uczestnicy otrzymują opis gminy wraz z problemami występującymi na jej terenie.
- Zadanie polega na zdiagnozowaniu największego problemu społecznego występującego w gminie, a następnie zaproponowaniu sposobu jego rozwiązania poprzez stworzenie pomysłu na projekt społeczny, który mogliby przeprowadzić uczniowie.

Wystawy jako forma edukacji obywatelskiej

Wystawa

- Zorganizowana forma prezentowania treści, przedmiotów lub efektów pracy w taki sposób, aby przekazać określone informacje i skłonić odbiorców do refleksji.
- Może przedstawiać np. zdjęcia, plakaty, prace uczniów, infografiki, materiały multimedialne lub przedmioty tematyczne.

Wystawa jako forma edukacji obywatelskiej

- W szkole wystawa pełni przede wszystkim funkcję edukacyjną - pozwala dzielić się wiedzą, pokazywać efekty projektów oraz zwracać uwagę na ważne tematy społeczne, historyczne lub obywatelskie.
- Wystawy szkolne stwarzają także przestrzeń do dialogu, wymiany opinii i budowania świadomości obywatelskiej wśród całej społeczności.

Przykłady wystaw edukacyjnych

Możliwości wykorzystania dokumentów życia społecznego i politycznego

Wystawy edukacyjne - ćwiczenie

Wystawy edukacyjne - ćwiczenie

- Przeprowadzenie krytycznej analizy wybranych materiałów archiwalnych.
- Selekcja materiałów potrzebnych do przygotowania wystawy.
- Przygotowanie jednej planszy z wystawy przy wykorzystaniu materiałów archiwalnych.

Giełda pomysłów i dobrych praktyk

Jarmark możliwości

- Podział na grupy (4-5 osobowe)
- Przygotowanie posteru dotyczącego dobrych praktyk wykorzystywanych w pracy z uczniami.
- Każda z grup prezentuje efekty swojej pracy. Przy posterze pozostaje jeden członek grupy, pozostali przechadzają się pomiędzy innymi stoiskami (prezentujący mogą się wymieniać).

Podsumowanie warsztatu

Fundusze Europejskie

Dziękujemy za uwagę!

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

